

AZƏRBAYCANDA BİZNES MÜHİTİNİN KİTABXANA-İNFORMASIYA TƏMİNATI (M.F.AXUNDOV ADINA AZƏRBAYCAN MİLLİ KİTABXANANIN İŞ TƏCRÜBƏSİ KONTEKSTİNDƏ)

Sevda Kərimova

*BDU, Bibliografiyaşünaslıq kafedrası,
sevda.kerimova1@gmail.com*

Библиотечно-информационная система обеспечения бизнес-сектора в Азербайджане (В контексте Национальной библиотеки Азербайджана имени М. Ахундова)

Резюме: В статье рассматривается деятельность библиотек в формировании деловой среды в Азербайджане в контексте Национальной библиотеки Азербайджана имени М.Ф.Ахундова. В связи с этим, предоставляется информация о литературе, существующая в Национальной библиотеке, о сфере услуг, о читательской аудитории и об их информационном обеспечении. Также анализируется «Социально-экономическое развитие регионов Азербайджанской Республики: библиографический указатель», опубликованный Национальной библиотекой.

Library-information support system of business environment in Azerbaijan (In the context of Azerbaijan National Library named after M. Akhundov)

Abstract: In the article is considered the activity of libraries in the formation of the business environment in Azerbaijan in the context of Azerbaijan National Library named after M.F.Akhundov. In this regard, provides information about literature, existed in the National Library, about service sector, readership and their information provision. Also analyzes the "Socio-economic development of regions of the Republic of Azerbaijan: a bibliographic index" published by the National Library.

Açar sözlər: Azərbaycan, milli kitabxana, biznes, regionlar, iqtisadiyyat, maliyyə, mühasibatlıq, menecment, bank, pul, kənd təsərrüfatı, marketing, sahibkarlıq.

Ключевые слова: Азербайджан, национальная библиотека, бизнес, регионы, экономика, финансы, бухгалтерский учет, менеджмент, банковское дело, деньги, сельское хозяйство, маркетинг, предпринимательство.

Keywords: Azerbaijan, national library, business, regions, economics, finance, accounting, management, banking, money, agriculture, marketing, entrepreneurship.

Giriş

Azərbaycanın sosial-iqtisadi inkişafının müasir mərhələsinin bir fərqləndirici xüsusiyyəti dünya iqtisadiyyatına inteqrasiya edən yeni iqtisadi məkanın yaradılması, yeni istehsal və bazar strukturunun formalaşmasıdır. Ölkə əhalisinin həyat keyfiyyətinin yaxşılaşdırılmasının vacibliyi, vətəndaşların ehtiyaclarının təmin olunması, iqtisadiyyatda bazar münasibətlərinin, özəl sektorun inkişafı,

rəqabət mühitində müasir respublika müəssisəsinin fəaliyyətinin labüdlüyü iqtisadi fəaliyyətin ayrı-ayrı sahələrində biznes prinsiplərinin həyata keçirilməsini tələb edir. Ümumi elmi prinsiplərə əsaslanan biznes və marketinq metodologiya və üsulları, istehsal və qeyri-istehsal sahəsində fəaliyyət göstərən müəssisələrdə iş imkanlarının öyrənilməsini və optimallaşdırılması yollarını göstərir.

Müasir dövrdə biznes prinsipləri və üsulları sənaye istehsalı, biznes, maliyyə, təhsil, müəssisənin idarə edilməsi, ticarət, ərazi idarəetməsi, ictimai əlaqələr, fəaliyyətin müxtəlif sahələrinin informasiyalaşdırılması, kitabxanaçılıq işi, ictimailəşmə və şəxsiyyətin inkişafı, tibb, idman, mədəniyyət, istirahət və əyləncə sahələrində tətbiq olunur. Müasir dövrdə biznesin ümumi qəbul edilmiş təsviri yoxdur. "Biznes" konsepsiyası "sahibkarlıq" sözü ilə əsaslanır (5, 47).

Biznes qanundan kənar olmadan mülkiyyət və maddi olmayan imkanlardan istifadə etməklə, əmtəə-mal satışından və müxtəlif xidmətlərin göstərilməsindən qazanc əldə etmək üçün həyata keçirilən fəaliyyətdir.

Məsələnin qoyuluşu.

Ölkəmiz müstəqillik əldə etdikdən sonra digər sahələrdə olduğu kimi biznes sahəsi də inkişaf etməyə başladı. Respublikanın bütün regionlarında sahibkarlığın, xüsusilə də kiçik sahibkarlığın inkişafına güclü təkan verən dövlət proqramları və layihələri işlənilib hazırlanaraq həyata keçirilməyə başlandı. Lakin hər bir sahədə olduğu kimi, bu sahədə də informasiya təminatı olmadan inkişafa nail olmaq mümkün deyildir.

Sahibkarlığın təcrübədə tətbiqi, onun ölkə iqtisadiyyatının xüsusiyyətlərinə uyğunlaşdırılmasının zəruriliyi, ölkə müəssisələrində istifadə təcrübəsini təhlil etmək zərurəti biznes mühitinin problemlərində sənədlərin axınının aktiv şəkildə artmasına səbəb olmuşdur. Buraya müxtəlif növ sənədlər: monoqrafiyalar, dərslilər, dərslilik materialları, istinad nəşrləri, dissertasiyalar, əlyazmalar, məqalələr, kompüter proqramları daxildir.

İstifadəçilərin informasiya tələbatının formalaşdırılması və inkişafı, sənəd axınının miqdarının artması, biznes sahəsində məlumatların tez və rahat axtarışına artan tələbat elmi, tədris və praktiki biznes fəaliyyətlərində istifadə olunan biblioqrafik resursların toplusu kimi, biznesin biblioqrafik təminat məsələsinin vacibliyini təyin edir, onların səmərəliliyini artırmaq üçün imkanları müəyyənləşdirir.

Məsələnin həlli yolları.

İnformasiya sahəsində, o cümlədən kitabxana işində biznes prinsiplərinin tətbiqi mövzusu kifayət qədər əhatə olunmuşdur. 1990-cı illərin əvvəllərindən kitabxanalar inkişaf etməkdə olan informasiya bazarında təsərrüfat subyektləri kimi fəal çıxış etməyə başladılar. Bu zaman biznesə bazar münasibətləri şəraitində xidməti lazımi səviyyədə təmin etmək və kitabxana fəaliyyətinin idarə edilməsi üçün metod və vasitələrin cəmi kimi deyil, professional düşüncə forması kimi baxılmalıdır.

Biznes sahəsində informasiya istifadəçilərinin əsas qrupları marketoloqlar, alimlər, ali və orta təhsil müəssisələrinin müəllim və tələbələrdir. Biznes mühitində istifadəçilərin informasiya tələbatları mövzu müxtəlifliyi, mürəkkəbliyi,

dinamizm, biblioqrafik məlumat tələbatı, biblioqrafik təminatın səmərəliliyinə və relevantlığına olan yüksək tələbkarlıqla xarakterizə olunur. Biznesin biblioqrafik təminatı iqtisadiyyatın biblioqrafik təminatının üzvi hissəsidir və onunla ümumi sahəvi istiqaməti, vahid məqsəd və vəzifələri, daxili və xarici əlaqələri ilə bağlıdır. Biznes mühitindəki biblioqrafik resurslar iqtisadiyyat sahəsinin ümumi sahəvi elmi-köməkçi cari biblioqrafik vəsaitləri, biznes üzrə problem yönümlü elmi-köməkçi retrospektiv biblioqrafik göstəricilər, yeni ədəbiyyatın biblioqrafik icmalı, dövrü nəşrlərdəki resenziyalar, internetdə biblioqrafik məlumatlar kimi təqdim olunur.

Biznes mühitinin biblioqrafik təminatı istifadəçilərin biblioqrafik məlumatın əldə edilməsi üzrə operativlik, səmərəlilik, uyğunluq və rahatlıq tələblərinə uyğun olaraq optimallaşdırılmalıdır. Biznes mühitinin biblioqrafik təminatı səmərəliliyinin artırılması sənəd dövriyyəsinin daim monitorinqi, biznes və marketinq sahəsində istifadəçilərin informasiya ehtiyaclarının öyrənilməsi, informasiya axtarış sistemlərinin yaradılması vasitəsilə mümkündür (6).

Ölkəmizdə biznes mühitinin formalaşmasında və kitabxana-informasiya təminatı sistemində respublika əhəmiyyətli və sahəvi kitabxanalar böyük əhəmiyyətə malikdir. Respublika əhəmiyyətli kitabxanalardan M.F.Axundov adına Azərbaycan Milli Kitabxanasının biznes mühitinin informasiya təminatındakı fəaliyyətinə nəzər salaq.

M.F.Axundov adına Azərbaycan Milli Kitabxanası həm Qafqazda, həm də Avropa və bütün dünyada tanınmış ən iri milli kitabxanalardan biridir. Hazırda Milli Kitabxanada 27 şöbə, 46 bölmə mövcuddur. Kitabxananın fondunu 4 569 604 nüsxə çap məhsulu təşkil edir. İl ərzində kitabxananın oxucularının sayı 77 100 nəfər, kitabxanaya gələnlərin sayı isə 189 551 nəfərdir. Milli kitabxanada elektron kataloq və elektron kitabxana, açıq kitabxana, elektron məlumat bazası, musiqi kitabxanası mövcuddur.

Hal-hazırda milli kitabxananın fondunda iqtisadiyyat üzrə 7400 adda kitab, 2721 məqalə, 95 elektron resurs, 7520 monoqrafiya, 464 dissertasiya, 346 qanunvericilik sənədi, 150 statistik sənəd, 52 adda lüğət, 30 adda ensiklopediya, 30 elmi əsər, 22 icmal, 11 biblioqrafik göstərici, 11 göstərici, 8 soraq göstəricisi mövcuddur. Bunların 6493-ü azərbaycanca, 3578-i rusca, 133-ü ingiliscə, 27-si almanca (1050-si qədim almanca), 24-ü türkcə, 1-i farsca, 1-i ispanca, 1-i vyetnam dilindədir. Həmçinin onların 7103-ü Azərbaycanda, 2644-ü Rusiyada, 148-i Qırğızıstanda, 88-i ABŞ-da, 44-ü Ukraynada, 43-ü Belarusda, 42-si İngiltərədə, 24-ü Gürcüstanda, 24-ü Almaniyada, 20-si Türkiyədə, 13-ü Özbəkistanda, 10-u Avstriyada, 10-u Qazaxıstanda, 36-sı isə digər ölkələrdə nəşr olunmuşdur. Kitabxana iqtisadiyyat üzrə 22 adda dövrü nəşrə abunədir (10).

Dünya iqtisadiyyatı üzrə 983 adda kitab, 217 məqalə, 8 elektron resurs, 991 monoqrafiya, 50 dissertasiya, 32 qanunvericilik sənədi, 6 statistik sənəd, 4 adda lüğət, 13 adda ensiklopediya, 2 icmal, 1 biblioqrafik göstərici, 2 soraq göstəricisi, 4 kataloq mövcuddur. Bunların 526-sı azərbaycanca, 654-ü rusca, 25-i ingiliscədir. Onların 561-i Azərbaycanda, 575-i Rusiyada, 2-si Qırğızıstanda, 36-sı ABŞ-da, 7-

si Ukraynada, 7-si Belarusda, 8-i İngiltərədə, 24-ü Gürcüstanda, 1-i Almaniyada, 1-i Yaponiyada, 5-i isə digər ölkələrdə nəşr olunmuşdur (11).

Biznes üzrə 386 adda kitab, 620 məqalə, 7 elektron resurs, 394 monoqrafiya, 3 dissertasiya, 128 qanunvericilik sənədi, 149 vəsait, 3 avtoreferat, 11 adda lüğət, 3 adda ensiklopediya, 1 bibliografik göstərici mövcuddur. Bunların 851-i Azərbaycan, 147-si rus, 18-i ingilis, 1-i alman dilindədir. Həmçinin onların 856-sı Azərbaycanda, 136-sı Rusiyada, 3-ü Özbəkistanda, 8-i ABŞ-da, 4-ü Belarusda, 5-i İngiltərədə, 1-i Almaniyada, 1-i Avstriyada, 3-ü isə digər ölkələrdə nəşr olunmuşdur. Kitabxana biznes üzrə 5 adda dövrü nəşrə abunədir (9).

Maliyyə üzrə 2875 adda kitab, 1282 məqalə, 25 elektron resurs, 2904 monoqrafiya, 97 dissertasiya, 515 qanunvericilik sənədi, 28 statistik sənəd, 33 adda lüğət, 23 adda ensiklopediya, 1 elmi əsər, 10 kataloq, 4 icmal, 2 bibliografik göstərici, 11 göstərici, 164 annotasiya, avtoreferat, xülasə mövcuddur. Bunların 3028-i azərbaycanca, 1102-si rusca, 47-si ingiliscə, 1053-ü almanca, 6-sı türkcə, 1-i özbək dilindədir. Həmçinin onların 3184-ü Azərbaycanda, 864-ü Rusiyada, 30-u Qırğızıstanda, 34-ü ABŞ-da, 14-ü Ukraynada, 11-i Belarusda, 16-sı İngiltərədə, 11-i Gürcüstanda, 34-ü Almaniyada, 5-i Türkiyədə, 1-i Özbəkistanda, 1-i Avstriyada, 2-si Qazaxıstanda, 11-i isə digər ölkələrdə nəşr olunmuşdur. Kitabxana maliyyə üzrə 4 adda dövrü nəşrə abunədir (12).

Banklar üzrə 395 adda kitab, 475 məqalə, 2 elektron resurs, 411 monoqrafiya, 15 dissertasiya, 85 qanunvericilik sənədi, 6 statistik sənəd, 12 adda lüğət, 14 adda ensiklopediya, 2 səsyazma, 2 audio kitab, 26 bibliografik göstərici, 1 soraq göstəricisi, 24 annotasiya, avtoreferat, xülasə mövcuddur. Bunların 627-si Azərbaycan, 200-ü rus, 55-i ingilis, 2-si alman dilindədir. Bunların 687-si Azərbaycanda, 134-ü Rusiyada, 2-si Qırğızıstanda, 21-i ABŞ-da, 1-i Ukraynada, 2-si Belarusda, 3-ü İngiltərədə, 1-i Gürcüstanda, 2-si Almaniyada, 2-si Avstriyada, 25-i Kolumbiyada, 3-ü isə digər ölkələrdə nəşr olunmuşdur (8).

Pul və onun tədavülü üzrə 1060 adda kitab, 234 məqalə, 12 elektron resurs, 1073 monoqrafiya, 61 dissertasiya, 61 qanunvericilik sənədi, 6 statistik sənəd, 12 adda lüğət, 8 adda ensiklopediya, 2 elmi əsər, 3 icmal, 1 bibliografik göstərici, 1 kataloq, 3 soraq göstəricisi, 1 səsyazma, 1 audio kitab, 90 annotasiya, avtoreferat, xülasə mövcuddur. Bunların 708-i azərbaycanca, 574-ü rusca, 23-ü ingiliscə, 1-i türkcədir. Bu ədəbiyyatın 796-sı Azərbaycanda, 440-ı Rusiyada, 14-ü Qırğızıstanda, 13-ü ABŞ-da, 10-u Ukraynada, 8-i Belarusda, 45-i İngiltərədə, 5-i Gürcüstanda, 2-si Qazaxıstanda, 1-i Yaponiyada, 5-i isə digər ölkələrdə nəşr olunmuşdur (15).

Milli kitabxanada marketing üzrə 296 adda kitab, 85 məqalə, 5 elektron resurs, 301 monoqrafiya, 13 dissertasiya, 14 qanunvericilik sənədi, 5 adda lüğət, 1 adda ensiklopediya, 146 vəsait, 1 bibliografik göstərici, 18 annotasiya, avtoreferat, xülasə mövcuddur. Bunların 232-si Azərbaycan, 142-si rus, 6-sı ingilis, 2-si alman, 3-ü türk dilindədir. Bu ədəbiyyatların 236-sı Azərbaycanda, 138-i Rusiyada, 1-i Belarusda, 3-ü Almaniyada, 1-i Qırğızıstanda, 3-ü Türkiyədə, 2-si İngiltərədə, 1-i ABŞ-da nəşr olunmuşdur (14).

Sahibkarlıq üzrə 361 adda kitab, 950 məqalə, 388 monoqrafiya, 41 dissertasiya, 215 qanunvericilik sənədi, 10 statistik sənəd, 2 adda lüğət, 1 adda ensiklopediya, 90 vəsait, 4 icmal, 3 biblioqrafik göstərici, 53 annotasiya, avtoreferat, xülasə mövcuddur. Bunların 1240-ı Azərbaycan, 88-i rus, 2-si ingilis, 1-i alman dilindədir. Həmçinin onların 1244-ü Azərbaycanda, 84-ü Rusiyada, 1-i Ukraynada, 2-si İngiltərədə nəşr olunmuşdur. Kitabxana sahibkarlıq üzrə 1 adda dövrü nəşrə abunədir (16).

Ticarət və beynəlxalq ticarət məsələləri üzrə 1046 adda kitab, 774 məqalə, 1078 monoqrafiya, 3 elmi əsər, 42 dissertasiya, 32 elektron resurs, 238 qanunvericilik sənədi, 37 statistik sənəd, 9 adda lüğət, 343 vəsait, 1 icmal, 1 biblioqrafik göstərici, 3 göstərici, 1 soraq göstəricisi, 9 kataloq, 61 annotasiya, avtoreferat, xülasə mövcuddur. Bunların 1416-sı Azərbaycan, 410-u rus, 16-sı ingilis, 1-i alman, 7-si türk dilindədir. Həmçinin onların 1451-i Azərbaycanda, 335-i Rusiyada, 3-ü Ukraynada, 2-si Belarusda, 15-i Gürcüstanda, 6-sı Qırğızıstanda, 1-i Özbəkistanda, 1-i Türkmənistanda, 7-si Türkiyədə, 9-u İngiltərədə, 15-i ABŞ-da, 2-si Bolqarıstanda, 1-i İsveçdə, 1-i Xorvatiyada nəşr olunmuşdur (17).

Menecment üzrə 260 adda kitab, 228 məqalə, 261 monoqrafiya, 4 dissertasiya, 37 qanunvericilik sənədi, 6 adda lüğət, 1 adda ensiklopediya, 1 elektron resurs, 152 vəsait, 5 annotasiya, avtoreferat, xülasə mövcuddur. Bunların 345-i Azərbaycan, 141-i rus, 3-ü ingilis, 3-ü alman dilindədir. Həmçinin onların 351-i Azərbaycanda, 136-sı Rusiyada, 3-ü Almaniyada, 1-i Portuqaliyada, 1-i ABŞ-da nəşr olunmuşdur. Kitabxana menecment üzrə 3 adda dövrü nəşrə abunədir (13).

Mühasibatlıq üzrə 1032 adda kitab, 83 məqalə, 5 elektron resurs, 1037 monoqrafiya, 45 dissertasiya, 60 qanunvericilik sənədi, 7 adda lüğət, 1 elmi əsər, 1 soraq göstəricisi, 73 annotasiya, avtoreferat, xülasə mövcuddur. Bunların 720-si Azərbaycan, 405-i rus dilindədir. Onların 750-si Azərbaycanda, 353-ü Rusiyada, 12-si Qırğızıstanda, 3-ü Ukraynada, 7-si Belarusda, nəşr olunmuşdur. Kitabxana mühasibatlıq üzrə 5 adda dövrü nəşrə abunədir (18).

Audit üzrə 140 adda kitab, 186 məqalə, 2 elektron resurs, 142 monoqrafiya, 2 dissertasiya, 60 qanunvericilik sənədi, 1 adda lüğət, 72 vəsait, 6 annotasiya, avtoreferat, xülasə mövcuddur. Bunların 269-u Azərbaycan, 61-i rus, 1-i ingilis dilindədir. Onların 275-i Azərbaycanda, 52-si Rusiyada, 3-ü Qırğızıstanda, 1-i ABŞ-da nəşr olunmuşdur. Kitabxana audit üzrə 3 adda dövrü nəşrə abunədir (7).

Kənd təsərrüfatı üzrə 9875 adda kitab, 1398 məqalə, 49 elektron resurs, 7520 monoqrafiya, 393 dissertasiya, 183 qanunvericilik sənədi, 59 statistik sənəd, 19 adda lüğət, 25 adda ensiklopediya, 138 elmi əsər, 63 icmal, 15 biblioqrafik göstərici, 4 göstərici, 6 soraq göstəricisi, 4 bioqrafiya, 584 annotasiya, avtoreferat, xülasə mövcuddur. Bunların 10377-si Azərbaycan, 962-si rus, 19-u ingilis dilindədir. Onların 10494-ü Azərbaycanda, 583-ü Rusiyada, 53-ü Qırğızıstanda, 5-i ABŞ-da, 42-si Ukraynada, 22-si Belarusda, 17-si Moldovada, 4-ü İngiltərədə, 39-u Gürcüstanda, 2-si Almaniyada, 8-i Özbəkistanda, 10-u Qazaxıstanda, 11-i isə digər

ölkələrdə nəşr olunmuşdur. Kitabxana kənd təsərrüfatı üzrə 61 adda dövrü nəşrə abunədir (19).

Milli kitabxana burada fəaliyyət göstərən 16 oxu zalı vasitəsilə oxuculara xidmət edir. Ay ərzində banklar, biznes, mühasibatlıq, audit, pul, kredit, maliyyə, menecment, marketing və iqtisadiyyatın digər sahələrinə aid sorğularla 250-300 nəfər kitabxanaya müraciət edir. Kitabxanaya ay ərzində 50-60 nəfər biznesmen, bank işçisi və digərləri, eyni zamanda bu sahələrə yeni işə qəbul olunmaq istəyən şəxslər həm Azərbaycan, həm də xarici, əsasən ingilis dilində olan ədəbiyyatlar və xaricdə nəşr olunan jurnallarla bağlı müraciətlər edirlər. Kitabxananın Humanitar elmlər zalının fondunda 4237 nüsxə ədəbiyyat vardır. Bunların 2072 nüsxəsi Azərbaycan, 2165 nüsxəsi isə rus dilindədir. Fondada iqtisadiyyat, maliyyə, biznes, menecment və s. sahələrə aid 1000-ə yaxın ədəbiyyat mövcuddur. Burada həmçinin 3 iqtisadi lüğət, 5 cildlik iqtisadi ensiklopediya da oxucuların istifadəsindədir. Bu zalda əsasən elmi işçilərə, ali təhsilli oxucu qruplarına xidmət göstərilir. Gün ərzində bu oxucular tərəfindən iqtisadiyyatın müxtəlif sahələri üzrə 3-4, ay ərzində isə 50-55 sorğu verilir. Ümumiyyətlə, kitabxanaya müraciət edənlərin 70-80%-i tələbələr, 20-30%-i isə elmi işçilər, doktorant və dissertantlardır.

Azərbaycan Respublikası regionlarının inkişafı ölkədə uğurla həyata keçirilən davamlı sosial-iqtisadi inkişaf strategiyasının mühüm tərkib hissəsidir. Son illər ölkəmizdə kitabxana-informasiya sahəsinə dair dövlət siyasətini uğurla həyata keçirən Mədəniyyət və Turizm Nazirliyi regionlarının sosial-iqtisadi inkişafı işinə kömək edən bir sıra uğurlu layihələr həyata keçirmişdir. Belə uğurlu layihələrdən biri də Mədəniyyət və Turizm Nazirliyinin və M.F.Axundov adına Azərbaycan Milli Kitabxanasının birgə layihəsi olan “Azərbaycan Respublikası Regionlarının sosial-iqtisadi inkişafı: bibliografik göstərici” adlı bibliografik vəsaitin I və II buraxılışlarının Milli Kitabxananın “Diyarşünaslıq Elmi Bibliografiya” şöbəsi tərəfindən nəşrə hazırlanmasıdır (4).

Birinci buraxılışda verilən materiallar 2004-ci ilin fevral-2006-cı ilin dekabr aylarını əhatə edir. İkinci buraxılışda verilən materiallar isə 2007-2008-ci illəri əhatə edir. Bibliografiyanın bölmələrində ədəbiyyat illər üzrə verilmişdir. Bibliografiyanın I bölməsində ədəbiyyat illər üzrə verilmişdir. “Dövlət Proqramının icrası ilə əlaqədar Azərbaycan Respublikası Prezidentinin regionlara səfəri” adlı II bölmədə materiallar iqtisadi rayonlar üzrə (Proqramda verilən ardıcılıqla) qruplaşdırılmışdır, burada əvvəlcə Azərbaycan Respublikası Prezidenti İlham Əliyevin nitq və çıxışları, sonra isə regionlara səfəri ilə bağlı materiallar öz əksini tapmışdır (2). Bu fəsildə 9 iqtisadi rayon- Abşeron iqtisadi rayonu, Gəncə-Qazax iqtisadi rayonu, Şəki-Zaqatala iqtisadi rayonu, Aran iqtisadi rayonu, Lənkəran iqtisadi rayonu, Quba-Xaçmaz iqtisadi rayonu, Yuxarı Qarabağ iqtisadi rayonu, Dağlıq Şirvan iqtisadi rayonu, Naxçıvan iqtisadi rayonu və hər iqtisadi rayonun tərkibinə daxil olan şəhər və rayonlar üzrə nəşr olunmuş mənbələrin düzülüşündə xronoloji ardıcılıq əsas götürülmüşdür. Bibliografik vəsaiti nəzərdən keçirdikdə məlum olur ki, bu iqtisadi rayonlar içərisində ən böyüyü Aran iqtisadi rayonudur. İqtisadi rayonun tərkibinə Ağcabədi, Ağdaş, Beyləqan, Bərdə,

Biləsuvar, Göyçay, Hacıqabul, İmişli, Kürdəmir, Neftçala, Saatlı, Sabirabad, Salyan, Ucar, Zərdab kimi 15 rayon və Şirvan, Mingəçevir, Yevlax şəhərləri daxildir. Zəngin informasiya potensialına malik olan biblioqrafik vəsaitdən ölkə prezidentinin bu iqtisadi rayona səfəri ilə bağlı 110-dan artıq mənbə haqqında informasiya almaq olar (4).

“Regionların sosial-iqtisadi inkişafına dair monoqrafiya və tədqiqatlar” adlı III bölmədə kitablar və dissertasiyalar illər üzrə əlifba sırası ilə yerləşdirilmişdir. “Kitablar” altbölməsində sahə üzrə 2007-2008-ci illərdə nəşr olunmuş 17 adda, monoqrafiya, dərslik, dərs vəsaiti, statistik məcmuə və digər kitablar haqqında biblioqrafik informasiya verilir. Dissertasiyalar: namizədlik və doktorluq” adlı ikinci altbölməsində geniş elmi-tədqiqata cəlb olunmuş və biblioqrafik göstəricidən 2007-2008-ci illərdə müdafiə olunmuş 17 elmlər namizədi və 1 elmlər doktoru alimlik dərəcəsi almaq üçün təqdim olunmuş dissertasiya işinin avtoreferatı haqqında biblioqrafik informasiya əldə etmək olar. Biblioqrafiyanın IV bölməsində ümumi xarakterli jurnal və qəzet məqalələri, sonra isə digər materiallar regionların əlifba sırası ilə qruplaşdırılmışdır. “Ümumi məzmunlu materiallar. Jurnal məqalələri” adlanan birinci altbölmədə “Dövlət Proqramı” ilə bağlı Azərbaycanda 2007-2008-ci illərdə nəşr olunan “İqtisadiyyat və audit”, “Yeni iqtisadiyyat”, “Audit”, “Maliyyə və uçot”, “İqtisadiyyat və həyat”, “Qanun”, “Dirçəliş” XXI əsr” jurnallarında dərc olunmuş 44 adda ümumi xarakterli məqalə haqqında biblioqrafik informasiya verilmişdir. “Qəzet məqalələri” adlı ikinci altbölmədə ölkə mətbuatında – “Respublika”, “Xalq qəzeti”, “Azərbaycan”, “İki sahil”, “Səs”, “Paritet” və b. qəzətlərdə dərc olunmuş 208 məqalə təsvir edilmişdir. Bu bölmədə Abşeron rayonunun sosial-iqtisadi inkişafını əhatə edən 33, Ağcabədi rayonu üzrə 36, Ağdam rayonu üzrə 31, Ağdaş rayonu üzrə 32, Ağstafa rayonu üzrə 18, Ağsu rayonu üzrə 23, Astara yonu üzrə 27, Babək rayonu üzrə 2, Balakən rayonu üzrə 24, Beyləqan rayonu üzrə 21 və b. rayonlar üzrə məqalələr dərc olunmuşdur (1).

Mədəniyyət və Turizm Nazirliyinin və M.F.Axundov adına Azərbaycan Milli Kitabxanasının birgə layihəsi olan “Azərbaycan Respublikası Regionlarının sosial-iqtisadi inkişafı: biblioqrafik göstərici” adlı biblioqrafik vəsaitin I və II buraxılışlarının nəşrə hazırlanması və ictimaiyyətə təqdim olunması ölkə rəhbərliyinin sosial-iqtisadi siyasətinə xidmət edir (2), (3), (4).

Nəticə:

Göründüyü kimi, kitabxanalar ölkədə biznes mühitinin formalaşması üçün lazım olan informasiya təminatını həyata keçirməkdə əhəmiyyətli rola malikdir. Azərbaycanda fəaliyyət göstərən respublika əhəmiyyətli iri kitabxanalar və regional kitabxanalar bu istiqamətdə həyata keçirilən dövlət proqramlarının icrasına öz dəstəyini göstərir. Bu məqsədlə öz fəaliyyətini digər kitabxanalarla əməkdaşlıq çərçivəsində quran M.F.Axundov adına Milli Kitabxana mövcud informasiya resurslarını və daim yenilənən informasiyaları cəmiyyətə təqdim edən sosial institut kimi çıxış edir.

Ədəbiyyat

1. Azərbaycan Respublikası regionlarının sosial-iqtisadi inkişafı Dövlət Proqramı (2004-2008) //Azərbaycan.-12 fevral, 2004.
2. Azərbaycan Respublikası regionlarının sosial-iqtisadi inkişafı:Bibliografik göstərici. I buraxılış.-B., 2007.-202 s.
3. Azərbaycan Respublikası regionlarının sosial-iqtisadi inkişafı: Bibliografik göstərici. II buraxılış.-B., 2009.-345 s.
4. İsmayilov N., Ağayeva X. Azərbaycan regionlarının bibliografik informasiya təminatı həyata keçirilir. http://www.anl.az/down/meqale/kitabxanashunasliq-bibliografiya/2_2010/arbithk.pdf
5. Крылова Г.Д., Соколова М.И. Маркетинг: Теория и 86 ситуаций: Учеб. пособие для студ. вузов, обуч. по экон. спец. / Г.Д. Крылова, М.И.Соколова. М.: ЮНИТИ, 2001. - 519 с. 47
6. Мешалкина Ю. В. Библиографическое обеспечение маркетинга: современное состояние и пути оптимизации. <http://www.dissercat.com/content/bibliograficheskoe-obespechenie-marketinga-sovremennoe-sostoyanie-i-puti-optimizatsii#ixzz4sD2wiE6j>)
7. http://ek.anl.az/search/query?term_1=Audit&theme=e-kataloq
8. http://ek.anl.az/search/query?term_1=Banklar&theme=e-kataloq
9. http://ek.anl.az/search/query?term_1=Biznes&theme=e-kataloq
10. http://ek.anl.az/search/query?term_1=iqtisadiyyat&theme=e-kataloq
11. http://ek.anl.az/search/query?term_1=D%C3%BCnya+iqtisadiyyat%C4%B1&theme=e-kataloq
12. http://ek.anl.az/search/query?term_1=Maliyy%C9%99&theme=e-kataloq
13. http://ek.anl.az/search/query?term_1=Menecment&theme=e-kataloq
14. http://ek.anl.az/search/query?term_1=marketinq&theme=e-kataloq
15. http://ek.anl.az/search/query?term_1=Pul&theme=e-kataloq
16. http://ek.anl.az/search/query?term_1=Sahibkarl%C4%B1q&theme=e-kataloq
17. http://ek.anl.az/search/query?term_1=Ticar%C9%99t&theme=e-kataloq
18. http://ek.anl.az/search/query?term_1=M%C3%BChasibatl%C4%B1q&theme=e-kataloq
19. http://ek.anl.az/search/query?term_1=K%C9%99nd+t%C9%99s%C9%99r%C3%BCfat%C4%B1&theme=e-kataloq